

Dag-Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

N:o 25.

Stockholm, den 8 Junii 1781.

Til Utgifwaren.

Som Ni begärt at weta min Character, så har jag aldeles ingen orsak at dölja, det jag tjent med sådan distinction, at jag efter egen fri wilja, min Herr Utgifware! är afskedad Fendrick i Armeen på extra Stat i Utrikes tjenst, och enligt mit löfte och eder tillåtelse afstannar nu utur mina Deutsche Krieges-Geschäften twenne bref i tjensten; — Det första som et Ordres-bref ifrån en utgammal Capten til sin unga Fendrick, hwilket efter min oförgräpelig mening röjer et fogligt tankesätt, och sådant, som denna slags Förman efter anständighetens och wapenkonstens regler alltid är skyldig näfancen, ehuru det andra Brefwet, som swar ifrån unga Grefwens Fru Mor, wil bewisa motsatsen, hwarföre jag är ganska misnöjd dermed, men sanningen til styrko dock upgifwit det; — Utgifwaren lär finna som jag, at Grefwinnans Bref är matt, och med all sin Tactique så är hon ändå et Fruntimmer (*).
de Pauvrehielm.

Högwälborne Herr Grefwe och Fendrick!

Nådige Herre!

Min skyldighet hade långt för detta fordrat at upwakta Nådige Herr Fendricken med dessa få rader, och felicitera til det steg han i förgår gjorde, hwilket likwäl war så länge och så wärdigt förtjent, allenast jag förr på något sätt kunnat få weta adressen. Jag och Compagniet

för
(*1) Nej tack, Herr Fendrick, Grefwinnan med alla sina små aiter hon wisar i Brefwet, är rätt förnästig, och jag wil önska at den unga Grefwen aldrig kommit i sånre Krigs-Skola.

Utgifwaren.

för våra små och obetydliga personer hafwa dock måst avancerat der-
 wid, som fått en så stor Herre i Kullorne, ehuru jag är öfvertygad,
 at Nådig Herr aldrig wisar sig wid Regimentet på annat sätt än som
 des Chef, hwilket jag önskar för det allmänna bästa snart måtte ske.
 Enligt Regements-Orderne, hwaraf jag wägar bifoga en vidimerad af-
 skrift, supplicerar jag aldradmjukast, at Högwälborne Herr Grefwen
 moderar, inskicka sin Merit-Lista til Respective Chefs-Åmbetet, då jag
 alltid kan få en afskrift deraf, at först inregistrera i Compagnie-Hand-
 lingarne, och sedan tillika med Quartals-Förslaget afstemma den til Ma-
 jors expedition. Formuläret til Förteckningen af alla Tjenster och För-
 tjenester, har wanligt wis varit denna (*), men dependerar det aldeles
 af Nådig Herr Grefwen, at inrätta den i så många divisioner och sub-
 divisioner han nånsin behagar; jag wil förmoda at et årl. Imperial-
 papper försör; dock om det behöfs och Herren funer för godt, at upre-
 sa hela sin genealogie, så kunna twenne ihopfästas. Om det på minsta
 sätt rör Nådig Herr Grefwen at weta Högwälborne Öfwerstens, Öf-
 werste-Lieutenantens och Majorernes namn wid Regimentet, så har jag
 den äran härmedelst öfverskicka dem, i fall denne öfre Strabenej redan
 genom Bref gjort sig påminne; de andre Officerarne äro ganska för rin-
 ga at nånsin låta weta sina ödmjuka namn. Som jag äger den öfkat-
 bara lyktan, at wörda i Herr Grefwens person, ej en Compagnie-Cam-
 rat utan Förman, så åligger det mig at rapportera, det ingen ting be-
 slynnertligt har passerat wid Compagniet, utom det, at det är så godt
 som vacant, och hade jag intet routine, som en experimenterad Office-
 rare, at nyttja Columner af Sjuka på Landet, tjena ut sina dräng-
 ar, Commenderade på wårning, rynda i exercer-månaderne, dö-
 de i Paraden (i Originalet står in augenbliche Gestorben), på
 Tegelbruk, på Bergsprängning; spel och Under Officerare i Plum-
 mer, så skulle Mönster-Herren ha en slags antedning til Observation. För
 all säkerhet önskade jag dock, at Nådig Herr så wille begå igenom si-
 na Bänner, det wi sluppe Mönstring i år, då det följer af sig sjelf, at
 wi sluppe exercice årminstone wid mit, hwad säger jag Herr Fendrickens
 Compagnie, derwid jag betjenar som Capiten, eller ock, at jag blott
 för min person kunde få Permission, då Lieutenanten wid Compagniet,
 så

(*) Sj inskickad.

såsom äldst bör ha ett ansvaret, och skulle han sedan mista sin Tjänst, för det jag ej förstått at göra min, så wore det väl den högsta rättvisa, så wida Högwälborne Herr Grefwen och Fendricken wunne i touren, eller rent af kunde succedera honom. Den ena speculation följer på den andra; jag är snart mina 40 år, och följakteligen på grafwens brädd, hwem kan också längre uthärda med alla de oerhörda Farigver, som äro förknippade med Militairen här i landet, och i synnerhet med Capitains-Chargen? det faller mig in, så länge jag har den ännu qwar, at accordera bort den; befäller Herr Grefwen och Fendricken at entrera i denna handeln? Jag wägar ödmjukast proponera, samt afwaktar Högwälborne Herr Fendricks wördade Ordres, så väl om detta, som afwen huru ofta jag skal aflemna rapporter, Förslag, och framsför alt Mannskullor på Compagniers vacancer. Med största wördnad och submission lefwer jag intil mit sista etc.

Wälborne Herr Capitaine!

Då min Son säfwer middag i Fransöskans Kammare, så har jag resolwerat at svara i hans ställe; — Jag måste tilstå at jag länge balancerat, och jag bekänner, at så mycket detta besynnerliga Ordres-Brefwet surprenerade mig i början, så mycket väcker det nu min medtan, sedan jag at några, som känna Herr Capitains, werkeligen blifwit öfvertygad at det ej är Malice. — Min hjertans Herr Hauptman! förlåt min franskise! hwad wore icke en Nor olycklig, om hennes Son brutit up et sådant Bref, och sielf kunnat läsa det; barndomen är ändå nog förmodten; han hade kunnat skapa sig et tänkesätt om sin lilla person, som för all hans öfriga lifstid gjort honom odugelig, i synnerhet i et stånd, där Subordination blott och bar utgör själen; Ja min Herr Capitain! det är med den, som Konungen i Preußen tagit Slesien; jag har aldrig haft något Compagnie, fast min Sal. Herre war General, dock begriper jag det wara mycket emot reglorne, at en Capitain skrifwer i samma smak, som en enfaldig Sälwäbel til sin Lieutenant; och ursäktar Herr Capitain mig, om jag med denna Posten ber Öfwersten, min Cousin, placera Son min på et annat Compagnie, när han en gång blifwit stor, at han kan göra tjenst. Hwad Herr Capit. rapporterar om vacancer, om exercice, om Mönstring, om Permission, förstår min Son til all lycka inter, så wida han ej är mera än 7 år gammal, och om wår Lands. Herre wisat nåd, och blott för des Sal. Fadens förtjenster skänkt honom en Fendricks Fullmakt; utan

någon slags lön, så följer aldrig deraf, at han, också 3 gånger äldre, skal hoppa förbi någon mera förtjent, mindre stiga up på den förkrofnades axlar, och adraminst directe accordera sig til något Compagnie; — at commendera 100 Man, hwad säger jag? värda dem til kropp och själ, at med wett och hjerta föra dem til det höga ändamålet, som är Lands-Herrns och Fosterjordens försvar, sannerligen min H. Capit. ! fordras icke dertill en helt annan routine än edra Mönstrings-Columner. — Jag hoppas då min Son med åren fått en education, wär dig sit stånd, då han fått lära Betenstapen, och hunnit til förfarenhet, ofskiljaktig ifrån Tjenste-år, så skal det ej wågras honom mera än andra, at beklåda de högre Graderna, utan at nånsin behöfwa så owardiga maniements til sin lycka, som Hr. Capit. proponerar; sådant händer aldrig i wår Famille; måtte min Son då förr än hans lefnad skal prässa ofskuldens tårar! — Se där! i stället för de 2:ne Imperial-arken et litet Visitt. Kort, där Jendrickens Namn, Födelse och Fullmäfts data äro teknade; af dessa materialier behagar nu Hr. Capit. bygga hwad för Merit-lista som hållst; hålt äfwen til goda Formulair (*) på et quartblad til Ordres, utan den tyska titulaturen, i stället för Ert bref är upfyllt med Nådigh och aldraödmjukast. Hwad åter edra oerhörda fatigwer i Tjensten angår, så undrar jag intet derpå, om alt sker så widlöfsigt som detta brefwet, och lär ni ha lätt nog at få Affsöd, blott wid ansöknungen skulle bifogas en affrist häraf; men hwad Accord-summan angår, så torde det bli swårare, ty med den experienten i Tjensten, så borde ni ej wara i så tryckande omständigheter, — dock — jag ralle- rar; humeuret är nu förbi; jag wet nog at en Compagnie-Chef, (han må göra sin tjenst wäl eller illa) aldrig samlar, han skal dela så mycket med sig; lika mycket, min Capitain, jag ger er min Parole, at alt hwad jag nånsin kan, skal jag bidra till Ert Accord, litwäl med den som är i Louren; det är ren winst för tjänsten, och jag picquerar mig af Patriotisme; när en fiende will retirera sig, så bör man ju lägga en brygga af Jouveter; det sauerade Zar Petter wid Pruth, och jag hoppas det skal äfwen på sit sätt sauera min Son; han waktade nyss, och ber om sin Compliment. Med en slags egard förblifwer etc.

(*) Ej eller insickad.

Rungdrelle.

Prenumerations-Seblar med Auctors namn och Sigill erhålles emot En Riksd. Specie för 100 Numror allenast hos Bokhandlaren Schildt, i hwars Contoir wid Ribbarhusstorget desse Blad utdelas, och kostar hwarje Nummer särskilt 6 r. st.

№:o 26 utgifwes nästa Måndag den 11 Junii.

Stockholm, Tryckt i Rumblinska Tryckeriet, 1781.

Dag-Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

N:o 26.

Stockholm, den 11 Junii, 1781.

Den förnuftiga Rousseau, som så wäl kände sina skyldigheter både som Menniska och som Medborgare, som war celebre i sin lifstid, men blir det ännu mera efter sin död, upfode formeligen inför Rådet i Geneve, sin Fädernesbygd den lydnad och de plikter han som Medborgare war skyldig, samt öfvergaf den på intet mindre skäl än detta: då et Förbund emellan tvåänne brytes af endera, så är den andra ej håller skyldig at hålla det; — Lyckliga menniska med sådan hälsa och sådana talanger; — Chappuis, Rousseaus wän, som til äfventyrs ej förstätt denna hans Sats, likwäl en naturens ofullstötliga grundpelare, förebrår honom i et bref detta steget, hwarpå Philosophen af den 26 Maji 1763 svarar som följer.

Jag ser af det brefwet hwarmed Ni hedrat mig den 8:de i denna månad, at jag i all min olycka ej är ansedd på den bästa sidan. — Det kostar så litet at antasta usla, i det man gör sig en skyldighet af, at råka na deras olyckor som det största brott.

Ni säger Er ej kunna begripa min gärning, den är likwäl så ren, som den nödwändigheten war fördömd som bragt mig dertil. Förfördelad så hårde i mit Fädernesland, utan at någon enda af des medlemmar (sedan jag i fulla 10 månader wäntat derpå) öpnat sin mun, war det den enda utwäg jag kunde taga til min heders bewarande. — Det är med den listigaste sorg jag skridit til detta steget; men! hwad skulle jag göra? godwilligt blifwa qwar som en medlem i Staten, sedan detta händt mig, war det icke at lika godwilligt årkänna sin skam?

Huru wägar Ni at fråga hwad Fäderneslandet gjordt mig? En så förnuftig man som Ni! är den i okunnoghet, at en oförrätt, gjord i All-
mans

månherens namn af Statens Öfwerhet, är lika med den som hela Staten skulle göra en, då ingen af dem som åga rättighet dertill sätter sig deremot? Jag är intet skyldig Genevrarne allena räkning för min Person; jag är skyldig den för mig sjelf; för Europa, af hwilken jag olyckligt wis är känd, för en efterwerld af hwilken jag tör hånda blir det.

Om jag wore nog enfaldig för at inbilla den öfriga werlden, at Genevrarne ogillat detta förfarandet, skulle man intet le åt mig? Beta wi icke, skulle de säga, „at hela Borgerskapet har öfstridig rättighet at göra föreställningar, at klandra, at uphåfwa och i och med det samma ogilla Magistratens beslut, så snart Lagarne äro stöflade? Har det wid detta tillfälle sedan Ni wäntat et helt år rört sig? Om 5 eller 6 Borgare endast hade talt, skulle man kunna tro Er; ingen ting hade varit lättare; — Hwarföre är det då intet skedd? denna djupa tystnad den motsäger ju Er. — Se där min Wän! hwad man skulle swara mig, och hwad man borde swara. Man dömer en aldrig efter tankarne utan efter gerningen. Tör hånda, har jag kunnat wälja flera sätt at hämnas mit wäldförande, men det fins intet et enda utom detta jag tagit, där jag utan hämd winner mit ändamål; och då denna utwäg skadar ingen annan än mig, såg, är det billigt at den tilldrager mig förretligheter, i stället för all den tröst och den medömkan jag borde hoppas?

Ni säger, at jag ågde ingen rättighet affäga mig mit borgerskap, at öfwergifwa Geneve; men at säga och bewisa det, är ej et och det samma; wi äro ganska länge stilda i slutmeningen; det har aldrig varit min tanka at anhålla om denna affäjelsen, utan at taga den.

Jag har nog öfwerläst och granskat mina rättigheter för at känna dem, ehuru jag aldrig mera än en enda gång insedt, huru man kan slipa dem; — Då jag har bruket i hela werlden, sunda förnustet, den naturliga Lagen och Grotius, tillika med alla Lagkloka för mig, så behöfwer jag intet råtta mig efter Er willfarelse. Det fins ingen til, som icke wet, at et förbehåld eller öfwerenskommelse emellan två, så snart den brytes af endera, medförer ingen förbindelse för den andra; när jag war skyldig mit Fosterland all ting, så frågar jag Er, om det war mig ingen ting skyldigt? — Jag har betalt min skuld, har det betalt sin? Jag wet at man har ingen rättighet at förbanna det, men så snart det förkastar mig eller gör mig wäld, så har jag också all billighet på min sida at förkasta det; samma ed jag gifwit Fosterjorden, har Fosterjorden gifwit mig; då den

